

REGERINGEN

Regeringsbeslut III:22

2006-12-14

U2005/27/Kr

U2006/5922/Kr

Utbildnings- och kulturdepartementet

Riksantikvarieämbetet

Box 5405

114 84 STOCKHOLM

224 584/05

2006-12-14

D402

Lena Simonsson

Kopra

Direktionen

Framställning om utökning och fastställande av skyddsföreskrifter för det statliga byggnadsminnet Karlsborgs fästning, Karlsborgs kommun, Västra Götalands län

4 bilagor

Ärendet

Karlsborgs fästning, Karlsborgs kommun, Västra Götalands län förklarades som byggnadsminnesmärke 1935. Det är därmed ett statligt byggnadsminne enligt förordningen (1988:1229) om statliga byggnadsminnen m.m. Riksantikvarieämbetet (RAÄ) har lämnat förslag till utökning av det statliga byggnadsminnet samt hemställt att regeringen fastställer skyddsföreskrifter för detsamma.

Statens fastighetsverk som förvaltar byggnadsminnet har yttrat sig och haft vissa synpunkter på förslaget. Synpunkterna har beaktats av RAÄ.

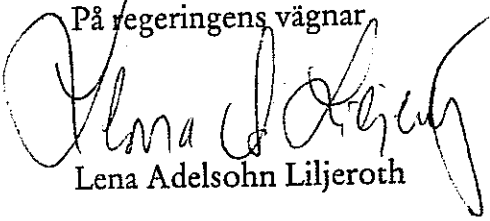
Regeringens beslut

Regeringen beslutar enligt förordningen (1988:1229) om statliga byggnadsminnen m.m. att det statliga byggnadsminnet Karlsborgs fästning, Karlsborgs kommun, Västra Götalands län utökas och omfattar det område och de byggnader som framgår av *bilagorna 2-4*. Vidare fastställer regeringen de skyddsföreskrifter som framgår av *bilaga 1*.

Regeringen erinrar om att bestämmelser om tillstånd till ändring, hävande och överlåtelse finns i 6-10 §§ förordningen om statliga

byggnadsminnen m.m.

På regeringens vägnar

Lena Adelsohn Liljeroth

Erik Wahlström

Kopia till

Finansdepartementet/BA, LFG
Statens fastighetsverk
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Karlsborgs kommun
Västergötlands museum

Skyddsföreskrifter för det statliga byggnadsminnet Karlsborgs fästning, Vanäs 1:1 m.fl., Karlsborgs kommun, Västra Götalands län

Byggnadsminnet omfattar Karlsborgs fästning inom det område som markerats på bifogade situationsplan, se *bilaga 4*.

Punkterna 1–3 gäller för hela byggnadsminnet:

1. Fästningsområdet och Stenbryggeområdet skall vårdas och hållas i sådant skick att deras karaktär inte förvanskas. Byggnadsminnet får inte ytterligare bebyggas.
2. Åtgärder med mark och vegetation får inte vidtas inom skyddsområdet så att de olika delområdenas karaktäristiska egenskaper förvanskas. "Våta graven" – den ofullbordade vattenfyllda vallgraven sydväst om fästningen – skall bibehållas och hållas öppen. Järnvägens spårområde i öster skall bevaras.
3. Ingrepp får inte göras i de till kärnfästningen omslutna vallarna med tillhörande eskarp- och kontreskarpmurar, fristående murar, traverser, kaponjärer, tamburer, portaler, poterner, övriga tunnlar och andra substruktioner, anslutningsverk, blockhus och stormgaller. Tegelmuren som på Stenbryggeområdet förbinder byggnaderna 225, 227/248 och 222, med ytterligare förlängning ett stycke mot öster, skall bevaras i nuvarande omfattning.

Punkterna 4–5 gäller byggnader/anläggningar enligt *bilagorna 2 och 3*.

4. Byggnaderna/anläggningarna får inte rivras eller flyttas. De får heller inte byggas om eller på annat sätt förändras till sitt yttre.
5. Byggnaderna/anläggningarna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras med byggnadsmaterial och färger som är anpassade till respektive byggnads/anläggnings tradition, på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

Punkterna 6–10 gäller byggnader/anläggningar enligt *bilaga 3*:

6. Ingrepp får inte göras i byggnadernas stomme och rumsindelning.
7. Ingrepp får inte göras i fast inredning såsom stengolv, kakelugnar, spismurar, räcken/handleddare av järn eller trä, bröstpaneler och andra profilerade listverk eller boaseringar, samt dörr- och fönstersnickerier. Till fast inredning i byggnad 232 hör även ässjan och bälgen. I byggnad 514 avses även ugnar med omgivande blå väggkakelbeklädnad, bakomliggande eldstäder och alla tillhörande detaljer såsom järnluckor, spjäll m.m. och i byggnad 517 bingar av trä, maskinell utrustning och transportsystem.

8. I byggnad 001 skall tunnlarna i centralpartiet bibehålla sina ytskikt av finhuggen kalksten. Kyrkans interiör med putsarkitektur och äldre fast inredning, liksom förrummens interiörer, skall bevaras. Vindarnas/batteridäckens kalkstensgolv med spygatt och andra anordningar för iordningställande för krigföring skall bevaras intakta. Pansarplåtstycke med spår efter provskjutning monterad på västra flankens södra fasad skall bevaras på plats.
9. I byggnad 235 skall tornets interiör i sin helhet bevaras.
10. I byggnad 508 skall de utrymmen där valv och väggar inte putsats över, förbli oputsade. Härefter inkluderas östra trapphusets samtliga delar av, och material i, interiören. Det parti på vinden där den ursprungliga sanduppfyllningen finns kvar får inte förändras.

- 002 Östra befälsbyggnaden (1893)
003 Mellersta befälsbyggnaden (1878–80)
004 Västra befälsbyggnaden (1877–79)
007 Gula villan, f.d. kasern för ingenjörsbataljon (1898)
008 Förråd (1870-tal)
009 Förråd (1915)
010 Tvättstuga, f.d. verkstad för sappörbataljon (1887)
012 Förråd (1910)
013 Uthus/tvättstuga (1898)
015 Gamla kyrkan (1830)
016 Packningshall (1898, senare tillbyggd)
018 Förråd (1923)
019 F.d. ridhus (1870-tal)
020 Verkstad, f.d. stall (1870-tal)
023 Förråd (1898)
024 Gymnastik- och samlingshall (1898, senare tillbyggd)
031 Bostadshus (1938)
032 Bostadshus (1938)
033 Bostadshus (1938)
034 Bostadshus (1938)
036 Garage (1940)
051 Matinrättning (1945)
065 Förråd (1914)
115 Förråd (1920)
119 Vedbod (1919)
120 Källare (1929)
128 Målbod (1898)
129 Målbod
142 Bostadshus (1940-tal)
202 F.d. underofficersmäss (1873)
207 Bostadshus (1865)
208 Bostadshus (1892)
209 F.d. bostadshus (1884)
214 Uthus (1944)
215 Uthus (1865)
216 Källare (1865)
220 Uthus (1892)
222 Rustningsförråd (1880)
223 Förråd (1922)
224 Förråd (1884)
227 Virkestork (1889)
228 Förråd (1820)
229 Förråd (1884)
231 Förråd (1884)
236 Garage, f.d. sprutbod (1910)
240 Verkstad, f.d. stall (1884)
241 Verkstad, f.d. foder- och redskapsskjul (1884)
242 Förråd (1914)
243 F.d. sommarmarketenteri (1890-tal, ev. flyttat 1916)
248 Garage (1880)
251 Stenbryggan (1819–21) med kranhus
256 Högvakten (1860)
281 Norra sjukhuspaviljongen (1879–81)
283 Obduktionsbyggnaden (1882)
302 Materieflygeln (1842) inklusive det omslutande järnstaketet
303 F.d. stubinfabriken (1894)
304 F.d. minörskolan (1892)
311 Verkstadsbyggnad (1884) inklusive järnstaketet mellan 311 och 314 mot Södra Tyghusgatan
314 Förråd och värmecentral (1893)
315 Patronmagasin (1910)
317 Förråd (1955)
385 F.d. uthus (ca 1900)
502 Bostadshus (1903)
503 Södra förvaltarbostaden (1832)
504 Norra förvaltarbostaden (1824)
510 Förråd (1916)
511 Förråd (1918)
512 Vinkelförrådet (1884)
515 Mjölmagasinet (1914)
518 Garage (1926)
531 Uthus (1903)
532 Uthus (1903)
535 Uthus (1923)
807 Bostadshus (1944)
849 Bostadshus, affärslokal (1902)
850 Uthus (1902)
852 Affärslokal (1885)
853 Bostadshus (1880)
854 Uthus (1880-tal)
855 Affärslokal (1885)
856 Uthus (1872)
857 Uthus (1870-tal)
859 Bostadshus (1915)

887 Bankhuset (1920)

- Träbryggan (1828, senare tillbyggd)
- F.d. skomakeri på Stenbryggeområdet (1880-talets slut)

- Pjästorn (i linje III) (1902)

- Patronförråd (i linje X) (1874)

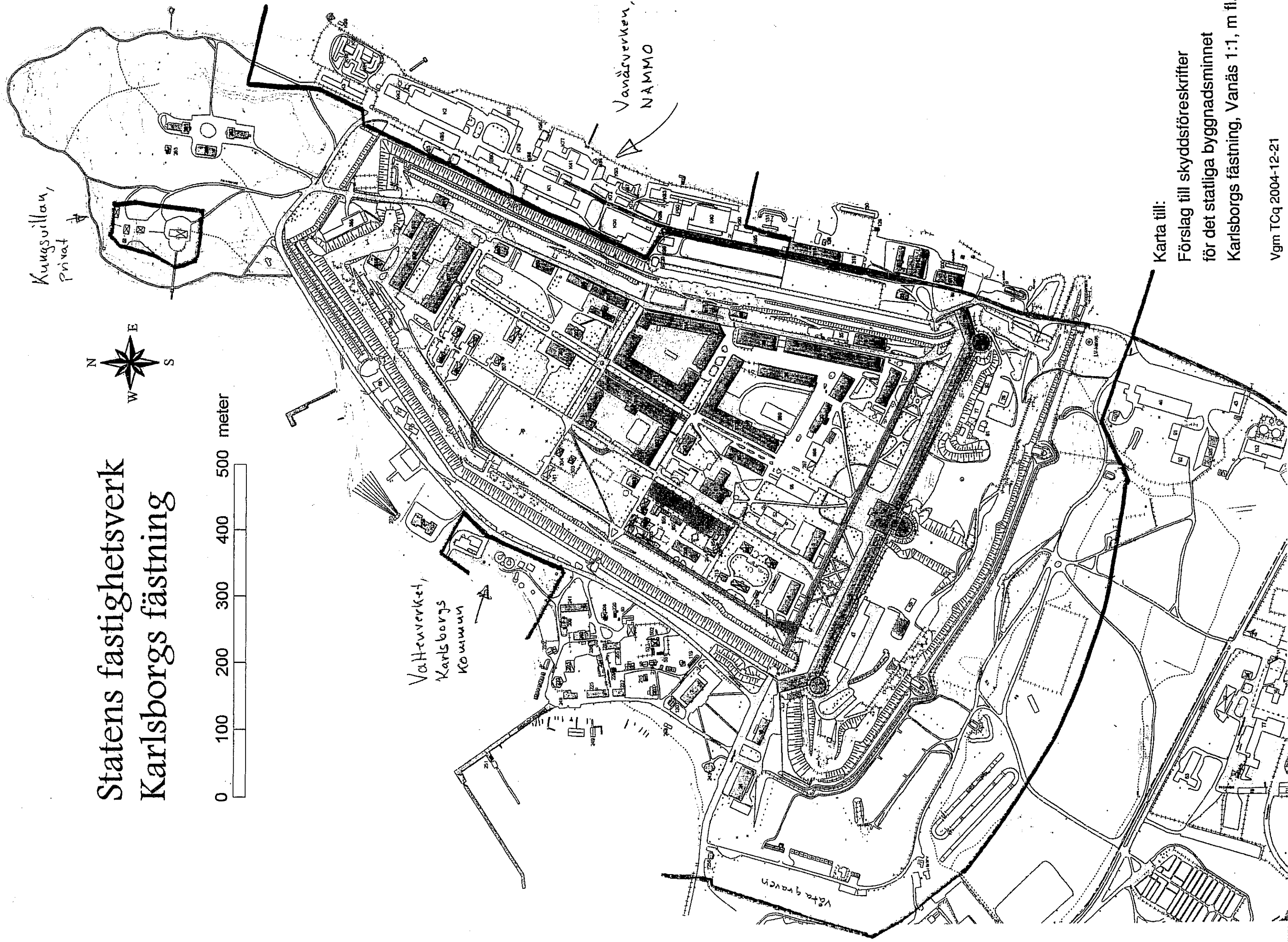
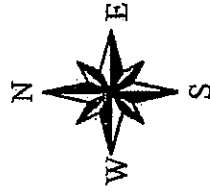
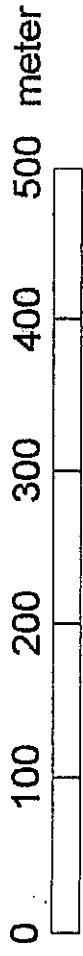
Bilaga 3

- 001 Slutväret (1844–66)
- 005 Fortifikationshuset/chefsbostaden (1819–20)
- 201 Kommendanthuset (1831–38)
- 203 Garnisonshotellet (1884)
- 205 Södra fortifikationsflygeln (1873)
- 206 Bostadshus (troligen 1820)
- 213 Mangelbod (1825)
- 225 Kasernvårdsbyggnad (1884)
- 232 Smedja (1870-tal)
- 235 Slangtork (1885)
- 259 Vätterskolan (1885)
- 280 Garnisonssjukhusets ekonomibygnad (1879–81)
- 282 Södra sjukhuspaviljongen (1879–81)
- 301 Gjuthuset, f.d. kasern för artillerihantverkare (1836–42) inklusive järnstaketet längs Norra Tyghusgatan
- 305 Verkstadsflygeln (1834–42)
- 310 Tyghuset (1834–42)
- 507 Proviantmagasinet (1872–79)
- 508 Persedelförrådet (1869–75)
- 514 Kronobageriet (1910–13)
- 517 Havremagasinet (1910–13)
- 860 Bostadshus (1906)
- 862 Norra fortifikationsflygeln (1873)

Statens fastighetsverk Karlsborgs fästning

Karta till:

Förslag till skyddsföreskrifter

för det statliga byggnadsminnet

Karlsborgs fästning, Vanås 1:1, m fl.

